

Ny antologi om fag og didaktik

Anmeldelse:

Sigmund Ongstad (red.): *Fag og didaktikk i lærerutdanning. Kunnskap i grenseland*. Universitetsforlaget, Oslo, 2006

Af Carl Winsløw, Institut for Naturfagenes Didaktik, Københavns Universitet

Læreruddannelse er et af uddannelses-systemets vigtigste knudepunkter, og det er derfor også et helt centralt emne i mange uddannelsespolitiske diskussioner. Læreplaner kan som bekendt sætte en officiel og ambitiøs dagsorden for hvad eleverne skal arbejde med i skolen, men lærernes viden og holdninger er i praksis en vigtig forudsætning, og undertiden forhindring, for at gennemføre en sådan dagsorden.

Læreruddannelsen er en afgørende faktor i dannelsen og udviklingen af lærerprofessionens identitet og basis. Samtidig er diskussionen af læreruddannelse ikke længere et rent nationalt anliggende – i hvert fald sammenlignes og udveksles der som aldrig tidligere.

I denne bog anlægges der, som titlen siger, et særligt synspunkt på denne diskussion: forholdet mellem fag og didaktik i læreruddannelsen og specielt de forskellige fagdidaktikers rolle. Dertil kommer de enkelte fagdidaktikers status og identitet som forskningsdiscipliner som også behandles i flere kapitler – til dels

uafhængigt af de spørgsmål der knytter sig til læreruddannelse.

Der er tale om en antologi af tekster skrevet af forskere fra de nordiske lande og med forskellige faglige udgangspunkter – fra almenpædagogik til enkeltfagernes didaktikker. Selv om kapitlerne er meget forskellige i perspektiv og baggrund, er det teoretiske identitets- og afgrænsningsproblem for fagdidaktisk og almenidaktisk forskning dog et dominerende motiv i bogen.

Der er forholdsvis få eksempler fra konkret praksis i læreruddannelse. Der er heller ikke en sammenlignende diskussion af læreruddannelsens indhold og

institutioner i de forskellige lande, om end de norske og svenske bidrag giver et vist indtryk af de seneste årtiers udvikling mod universitets- og højskoleforankring i disse lande.

Til gengæld giver bogen et godt indtryk af nogle væsentlige udviklingstendenser i den didaktiske forskning i de nordiske lande, herunder af fagdidaktikkernes akademiske og institutionelle modning gennem de sidste 30 år.

Kapitlerne med særlig tilknytning til matematik og naturfag er skrevet af Svein Sjøberg (kap. 2), Barbro Grevholm (kap. 8), Björn Andersson (kap. 9) og Jeppe Skott (kap. 10). Også disse er meget forskellige. Selv fandt jeg stor interesse i Sjøbergs retrospektive og personlige beskrivelse af naturfagsdidaktikkens udvikling i Norge såvel som internationalt. Undervejs bliver der naturligvis også anledning til at fremsætte mere generelle synspunkter, såsom "at den faglige, indholdsrelaterede komponent er helt central i fagdidaktikken" (s. 74).

Björn Anderssons kapitel om "indholdsorienterede teorier og design af undervisning" handler om naturfagsdidaktikkens designaspekt og dens særlige forbindelse til såvel skolens praksis som konkrete naturfaglige temaer, her illustreret med eksempler fra biologididaktisk designforskning vedrørende gymnasieniveauet.

Barbro Grevholm diskuterer matematikdidaktikkens mulige og aktuelle bidrag til uddannelsen af matematiklærere og skitserer den historiske udvikling af såvel forskningsfeltet som matematiklæreruddannelsen i Sverige.

Et fællesanliggende i Sjøbergs, Anderssons og Grevholms kapitler synes at være at betone vigtigheden af fagdidaktikkens nære samspil med konkret fagligt indhold som en forudsætning for brugbarhed i praksis.

Jeppe Skotts bidrag udgør en koncis teoretisk analyse af det komplekse forhold mellem matematikdidaktisk forskning og matematikundervisningens praksis. Han mener at man undertiden har overvurderet muligheden for direkte implementering af forskningsresultaterne, og konkluderer at "vi skal besinde os på ambitionsniveauet hvad angår praksispotentialerne" (s. 238).

Bogen vil nok især have interesse for forskere og forskerstuderende i fagdidaktik og almindidaktik samt for alle der beskæftiger sig med undervisning i fagdidaktik ved en læreruddannelse. Den giver, som redaktøren slår fast på første side, ikke et "forslagskatalog" – men den giver en række velunderbyggede bidrag til at afklare didaktikkens identitet og rolle i nordisk sammenhæng.